

Szczegółowe Kryteria Oceniania (wiadomości i umiejętności Ucznia na poszczególne oceny z EDB)

Lp	ocena				Wymagania Ucznia:
DZIAŁ PROGRAMOWY					I. Bezpieczeństwo państwa
cel	bdb	db	dst	dop	1. Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo
X	X	X	X	X	- definiuje bezpieczeństwo
X	X	X	X	X	- wymienia rodzaje bezpieczeństwa
X	X	X	X	X	- wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa
X	X				- definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej

X	X	X	X	X	wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli
					2. Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych
X	X	X	X		- opisuje geopolityczne położenie Polski
X	X	X	X		- omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego
X	X				- omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski
X	X	X	X		- opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polskiam
X	X	X			- wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)
X	X	X	X	X	- wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie
DZIAŁ PROGRAMOWY					II. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń
cel	bdb	db	dst	dop	1. Źródła zagrożeń
X	X	X	X	X	- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń
X	X	X	X		- dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia
X	X	X	X		- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
X	X	X	X	X	- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce
X	X	X	X	X	- wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom
X	X	X			- poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania
					2. Ostrzeżenie o zagrożeniach i alarmowanie
X	X	X			- charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
X	X	X	X	X	- wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze
X	X	X	X		- rozróżnia sygnały alarmowe
X	X	X	X	X	- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych
X	X	X	X		- omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów
X	X	X	X		- opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego
X	X	X	X	X	wymienia sposoby przeciwdziałania panice

					3. Ewakuacja
X	X	X	X		- wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie
X	X	X			- rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji
X	X	X	X		- opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku
X	X	X	X	X	- rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne
X	X	X	X	X	zna szkolną instrukcję ewakuacji
X	X	X	X		- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych
X	X	X			- opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji
X	X				uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych

					4. Zagrożenia pożarowe
X	X	X	X	X	- wymienia główne przyczyny pożarów
X	X	X	X		- opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru
X	X	X	X		- omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole
X	X	X			- opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego
X	X	X	X		- rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej
X	X	X			- wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku
					5. Zagrożenia powodziowe
X	X	X	X	X	- wymienia główne przyczyny powodzi

X	X	X	X	X	- wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
X	X	X	X		- wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi
X	X	X			- opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych
X	X	X	X		- planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej
X	X	X	X		uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi
					6. Ekstremalne warunki pogodowe
X	X	X	X	X	- wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka
X	X	X	X		opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur
X	X	X	X		omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz
					7. Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych
X	X	X	X	X	- wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych
X	X	X			- opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom
X	X	X	X	X	- wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce
X	X	X	X		- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia
X	X	X	X		- omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)
X	X	X			- opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR
X	X	X	X		- opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych
					8. Zagrożenia terrorystyczne
X	X	X			- omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru
X	X	X	X		- opisuje zasady zachowania się na wypadek: Strzelaniny znalezienia się w sytuacji zakładniczej ataku bombowego ataku gazowego otrzymania podejrzanej przesyłki
X	X	X	X		- rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych
					9. Próba ewakuacyjna

X	X	X	X	X	- zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji
X	X	X	X		- rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej
X	X	X			- zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji
X	X	X	X		- prawidłowo wykonuje nakazane czynności
X	X				- wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób
X	X	X	X		- zachowuje spokój i opanowanie

DZIAŁ PROGRAMOWY					III. PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY
cel	bdb	db	dst	dop	1. Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy
X	X	X			- wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”
X	X	X	X		- określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym
X	X	X	X		- wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych
X	X	X			- wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”
X	X	X	X		- opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia

X	X	X	X		- wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy
					2. Postępowanie w miejscu zdarzenia
X	X	X	X	X	- wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób
X	X	X	X	X	- wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym
X	X	X	X		- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych
X	X	X	X		- poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową
X	X	X	X	X	- podaje numery alarmowe
X	X	X			- podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy
X	X	X			- opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych
					3. Pomoc osobie nieprzytomnej
X	X	X	X		- wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”
X	X	X			- opisuje ogniwa łańcucha przeżycia
X	X	X	X		- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku
X	X	X	X		- ocenia stan świadomości poszkodowanego
X	X	X	X	X	- wymienia objawy utraty przytomności
X	X	X	X		- ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC
X	X	X	X		- udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa)
X	X	X	X		- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej
X	X	X	X		- sprawdza, czy poszkodowany oddycha
X	X	X	X		- układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej
X	X	X	X		- zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną
X	X	X	X		- umiejętnie stosuje folię NRC
X					- wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB
X	X	X			- wymienia główne przyczyny omdlenia
X	X				- charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie
X	X				- udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia
					4. Resuscytacja krążeniowo--oddechowa
X	X	X			- definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa”
X	X				- opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej
X	X	X	X	X	- wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności
X	X	X	X		- omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci
X	X	X	X		- wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze)
X	X	X	X		- stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO
X	X	X	X		- opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego
X	X	X			- przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej

					5. Apteczka pierwszej pomocy
X	X	X			- omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy
X	X	X	X	X	- wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: samochodowej turystycznej domowej
X	X	X			- opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy

X	X				- proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia
					6. Tamowanie krwotoków
X	X	X	X	X	- wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający
X	X	X	X		- wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające
X	X	X	X		- wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je
X	X	X	X		- stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran
X	X	X	X		- bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne
X	X				- wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna)
X	X				- demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa
					7. Złamania i zwichnięcia
X	X	X			- wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie
X	X	X	X		- zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów
X	X	X	X		- zakłada temblak - omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa
X	X	X			- opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa
X	X	X			- podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie
					8. Oparzenia i odmrożenia
X	X	X	X	X	- wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie
X	X	X	X		- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: oparzeń termicznych oparzeń środkami chemicznymi wychłodzenia organizmu i odmrożeń
X	X	X	X		- demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny
X	X				- proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci

					9. Inne groźne przypadki
X	X	X	X		omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - zadławienia ☐ omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia ☐ wykonuje na manekinie rękoczojny ratunkowy w przypadku zadławienia ☐ wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci
X	X	X	X		omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - zawału serca - udaru mózgu - porażenia prądem

X	X	X		omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: -napadu padaczkowego - ciała obcego w oku - zatrucia - tonięcia - ukąszenia - użądlenia
X	X	X	X	- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach

DZIAŁ PROGRAMOWY					IV. EDUKACJA ZDROWOTNA / PROFILAKTYKA ZDROWOTNA Zdrowie w wymiarze indywidualnym i zbiorowym
cel	bdb	db	dst	dop	1. Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia
X	X	X			- definiuje zdrowie

X	X	X			- wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym
X	X	X			- wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ
X	X	X	X	X	- wymienia zachowania prozdrowotne
X	X	X	X	X	- wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków
X	X	X			- opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe
X	X	X	X		- określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych
X	X	X	X		- wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania
X	X	X	X		- analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem
X	X	X			- proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
					2. Choroby cywilizacyjne
X	X	X			- wymienia główne choroby cywilizacyjne
X	X	X			- wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych
X	X	X	X		- wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie
X	X	X	X		- proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu
X	X	X			- omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych
X	X				- proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym
					3. Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie
X	X	X	X		- omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej
X	X	X	X		- wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”
X	X	X			- wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej
X	X				- charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego
X	X	X	X	X	- wymienia zasady aktywnego słuchania
X	X	X	X	X	- wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne
X	X	X	X	X	- wymienia zasady asertywności
X	X	X	X		- buduje komunikaty asertywne
X	X	X	X		- odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury
X	X	X			- proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji

